

Трень Т. О.,

курсант

Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Ділігул А. С.,

доцент кафедри

цивільного права та процесу

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

На нинішньому етапі ринкової трансформації економіки в умовах війни Україна опинилася у стані соціально-економічної кризи, яка супроводжується ще й фінансово-економічною. Безперечно, в управлінні теж є свої недоліки, в основі яких лежать як об'єктивні, так і суб'єктивні причини. Проблема реформування податкової системи сьогодні знаходиться в числі найголовніших економічних проблем, від позитивного вирішення яких значною мірою залежить формування бюджетних коштів для фінансування соціально-економічного розвитку. Зазначене і зумовлює актуальність нашого дослідження.

Вважаємо за потрібне зазначити, що процес реформування бюджетної системи України має на меті забезпечити поступове досягнення територіальної відповідальності між повноваженнями органів місцевого самоврядування, доходами, що передаються їм в розпорядження та видатками відповідних бюджетів. Лише за умови вирішення законодавчих, організаційних проблем буде досягнуто головної мети – стабілізації бюджетної та податкової систем в цілому.

Складність прийняття державного бюджету загалом (не беручи до уваги ухвалення його у визначені законодавцем строки) зумовлюється дією низки певних інституційних кон'юнктурних факторів, серед яких найбільш актуальними в Україні можна визначити такі: політична нестабільність, відсутність політичного консенсусу між впливовими партіями, спроби лобіювання інтересів промислово-фінансовими групами, відстоювання приватних інтересів представниками державної влади та інші. В результаті перерахованих чинників типовою є ситуація, коли країна починає новий рік без бюджету, як це відбулося, наприклад, у 2010 році.

Доходи бюджету є суттєвою складовою впливу держави на соціально-економічний розвиток. Виходячи з цього, очевидним фактором є те, що цей глобальний показник є нічим іншим, як фінансовою базою діяльності

держави. Його склад, форми мобілізації залежать від системи та методів господарювання, а також від економічних завдань, які вирішує суспільство за певний період [1].

Важливим напрямком державної бюджетної політики наразі є проведення комплексної реформи місцевого самоврядування, провідною ціллю якої є підвищення рівня фінансової незалежності та видаткової автономності місцевих бюджетів, а також підвищення ефективності використання бюджетних коштів. Загалом вважаємо за потрібне виокремити такі особливості формування доходної частини бюджету:

- зміна складу місцевих податків і зборів;
- значне збільшення обсягів податкових надходжень до бюджетів;
- збільшення обсягу надходжень до місцевих бюджетів, затвердженого місцевими радами, внаслідок впровадження бюджетної децентралізації, та, відповідно, зменшення обсягу надходжень до державного бюджету.

Разом з тим, аналіз економічної ситуації в Україні свідчить, що без завершення податкової реформи і, відповідно, без вжиття радикальних заходів щодо прискорення розвитку вітчизняного виробництва, упорядкування державних видатків змінити ситуацію на краще практично неможливо. Існуюча податкова система в цілому поки що виявилася не зовсім адекватною умовам забезпечення стабільного зростання в економіці. Негативним також є необґрунтоване вилучення оборотних коштів підприємств, а також виникнення додаткової потреби в кредитних ресурсах [2]. Суттєві зміни та нестабільність є присутніми у ставках оподаткування, у визначенні бази і періодів оподаткування. Надмірна кількість податкових пільг створила неоднакові економічні умови для господарювання. Все це призвело до наявності значного тіньового сектора економіки, ухилень від оподаткування, затримки надходжень до бюджету.

З метою вирішення проблеми несплати податків, пов'язаної з бартеризацією розрахунків, необхідно запровадити і законодавчо оформити економічно обґрунтовану систему обмежень товарообмінних (бартерних) операцій як у зовнішньоекономічній діяльності, так і в розрахунках між суб'єктами господарювання України; розширити та вдосконалити діяльність товарних бірж, запровадити механізм обов'язкової біржової торгівлі високоліквідними експортними товарами.

Слід сказати також, що задля забезпечення рівномірності надходжень та забезпечення диференціації в державний бюджет наповнення доходної частини бюджету має відбуватися з різного роду джерел з метою більшої стабілізації, рівноваги економічної системи та зменшення ризикованості надходжень [3]. Для досягнення цієї мети потрібно звернути увагу на найменш розвинуті статті доходів, такі як доходи від операцій з капіталом, цільові фонди, збільшення яких дозволить зменшити навантаження та залежність державного бюджету, наприклад, від податкових надходжень.

Підсумовуючи вищезазначене, вважаємо за потрібне сказати, що вдосконалення системи формування державного бюджету є об'єктивно

важливою умовою та фундаментом реалізації комплексу економічних реформ в державі. Економічна ситуація наразі вимагає використання сукупності ефективних форм, методів та принципів перерозподілу видатків між рівнями бюджетної системи, економічними характеристиками операцій тощо з метою посилення ефективності виконання функцій і завдань держави та забезпечення її сталого соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Момотюк Л. Є. Основні напрями стандартизації статистики Державного бюджету України. Статистика України. 2011. № 4. С. 67-73.
2. Олейнікова Л. Г. Аналіз податкових надходжень до державного бюджету України. *Вісник Таврійського державного агротехнологічного університету*. 2011. № 9. С. 319-325.
3. Пасічник Ю. В. Бюджетна система України: навч. посібник. Київ: Знання-Прес, 2006. 607 с.

Трень Т. О.,

курсант

Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Ділігул А. С.,

доцент кафедри

цивільного права та процесу

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук

ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД

Сьогодні, коли триває збройна агресія РФ проти України, українська економіка зазнає значних втрат. Активні бойові дії не просто стримують роботу певних галузей, а унеможливають їх функціонування, адже доведено, що за актуальних обставин занепад економіки України був неминучим та до сьогодні залишається характерним, що має своє відображення у зниженні ВВП, зростанні рівня інфляції, макроекономічній нестабільності тощо. Пошук шляхів відновлення української економіки і становить актуальність нашого дослідження.

Слід зазначити, що період відновлення української економіки є тривалим і може бути поділений на умовні періоди активності. Він має супроводжуватися коаліцією центральної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Всесвітня історія має багато прикладів повоєнного